

Revisionsrapport

Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Lilla Edets kommun

Charlie Lindström

December 2018

Innehåll

1.	Inledning	1
1.1.	Bakgrund	1
1.2.	Revisionsfråga	1
1.3.	Revisionskriterier	1
1.4.	Kontrollmål	1
1.5.	Avgränsning.....	1
1.6.	Metod.....	2
2.	Lagar och styrdokument	3
2.1.	Att överlämna vården av kommunala angelägenheter till juridiska personer	3
2.2.	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	3
2.3.	Laglighetsprövning.....	4
2.4.	Uppsiktsplikt enligt kommunstyrelsens reglemente	4
2.5.	Ägardirektiv.....	5
3.	Iakttagelser och bedömningar	6
3.1.	Är uppsiktsplikten föremål för en tydlig och ändamålsenlig systematik?	6
3.1.1.	Iakttagelser	6
3.1.2.	Bedömning.....	6
3.2.	Bedrivs uppsiktsplikten enligt fastställd systematik?	7
3.2.1.	Iakttagelser	7
3.2.2.	Bedömning.....	8
3.2.3.	Rekommendation	8
3.3.	Vidtar kommunstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid behov?	9
3.3.1.	Iakttagelser	9
3.3.2.	Bedömning.....	9
4.	Revisionell bedömning.....	10

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Styrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Styrelsen får från övriga nämnder och beredningar begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Uppsiktsplikten innebär en rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt, om det är nödvändigt, lämna förslag till fullmäktige om förändringar.

Syftet med uppsiktsplikten är att kommunstyrelsen, på ett systematiskt sätt ska kunna följa utvecklingen inom nämnder samt kommunala bolag. Kommunstyrelsen ska se till att få nödvändig information så att kommunstyrelsen kan vidta åtgärder om det uppstår avvikelser i verksamheterna.

Kommunstyrelsen ska årligen efter genomförd uppsiktspflicht besluta huruvida kommunala bolags verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

De förtroendevalda revisorerna i Lilla Edets kommun har utifrån sin riskbedömning valt att granska kommunstyrelsens uppsiktsplikt gentemot nämnderna och det kommunala bolaget.

1.2. Revisionsfråga

Revisionsfrågan för granskningen är:

- Är kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas och bolagets verksamhet lag- och ändamålsenlig?

1.3. Revisionskriterier

Revisionskriterierna för denna granskning har hämtats ur följande:

- Kommunallagen
- Kommunstyrelsens reglemente
- Bolagsordningar
- Ägardirektiv
- Protokoll
- Övriga relevanta styrdokument

1.4. Kontrollmål

Med utgångspunkterna från revisionskriterierna har följande kontrollmål formulerats:

- Uppsiktsplikten är föremål för en tydlig och ändamålsenlig systematik
- Uppsiktsplikten bedrivs enligt fastställd systematik
- Kommunstyrelsen vidtar åtgärder utifrån sin uppsiktspflicht

1.5. Avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsens ansvar enligt 6 kap. 1, 9-11 §§ KL. Granskningen avser kommunstyrelsens genomförda uppsiktsplikt år 2018 för nämnder och det helägda kommunala bolaget.

För att bedöma systematiken kring uppsiktsplikten kommer även kommunstyrelsens fattade beslut om uppsiktsplikt för verksamhetsåren 2015 och 2016 behandlas.

1.6. Metod

Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentstudier. Följande har intervjuats i granskningen:

- Lena Palm, kommunchef
- Maria Olegård, administrativ chef

Vid granskningens genomförande har även diskussion förts med Lars Wijkmark, VD AB Edethus.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av ovanstående personer.

2. Lagar och styrdokument

2.1. Att överlämna vården av kommunala angelägenheter till juridiska personer

Enligt 10 kap 1 § kommunallag (2017:725) (KL) gäller att kommuner efter beslut av fullmäktige får lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person¹. Om sådant överlämnande sker till ett helägt kommunalt bolag ska fullmäktige:

- ”1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.”

2.2. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt 6 kap. 1 § KL gäller att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och bolags verksamhet. Syftet med uppsiktsplikten är att kommunstyrelsen, på ett systematiskt sätt ska kunna följa utvecklingen inom kommunen samt de kommunala bolagen. Kommunstyrelsen ska se till att få nödvändig information så att kommunstyrelsen kan vidta åtgärder om det uppstår avvikelser i verksamheterna. Viktigt är även att kommunstyrelsen enligt 6 kap 11 § KL ska följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning varför nämnder och bolag bör redovisa ekonomiska överväganden och effekter av beslut när detta är relevant.

Enligt 6 kap 9 § KL ska kommunstyrelsen efter genomförd uppsiktspflicht årligen besluta huruvida kommunala bolags verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Genom beslutet ska styrelsen pröva om den verksamhet som bedrivits av aktiebolaget under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslut ska fattas för varje sådant bolag till vilken kommunen överlämnat vården av en kommunal angelägenhet. Bestämmelsen ger därför uttryck för en förstärkt uppsiktsplikt över kommunala bolag. Den förstärkta uppsiktsplikten gäller inte för verksamhet som bedrivs i nämnder men kommunstyrelsen ska likväl uppsikt över nämndernas verksamhet.

I brist på detaljreglering i KL har den förstärkta uppsiktsplikten omfattning varit föremål för diskussioner. Högsta förvaltningsdomstolen framhöll i HFD 2018 ref. 33 att kommunstyrelsen inte är skyldig att granska samtliga enskilda affärshändelser som har förekommit under kalenderåret i fråga. Granskningen ska dock vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit kompetensförmålig. Hur granskningen ska ske och vilket underlag som krävs får bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet med hänsyn till omfattningen av och komplexiteten i den verksamhet som bedrivits.

¹ En juridisk person är ett rättssubjekt i form av exempelvis ett bolag, en stiftelse eller en förening. En juridisk person kännetecknas av att den bland annat kan ingå avtal, ha egna skulder och fordringar etcetera.

Om styrelsen vid sitt årliga beslut kommer fram till att ett kommunalt bolag bedriver verksamhet i strid med den kommunala kompetensen ska styrelsen lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Syftet med reglerna om uppsiktsplikt är bland annat att utöka den fortlöpande kontrollen över bolagen för att säkerställa att bolagens verksamhet bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning och ägardirektiv samt är i enlighet med den kommunala kompetensen². Vidare ska nämnas att ett annat syfte med den förstärkta uppsiktsplikten är att uppställa ett krav på kommunstyrelsen att redovisa resultatet av uppsiktsplikten i beslut, vilket ligger i kommunmedlemmarnas intresse. Årliga beslut om uppsiktsplikt kan således laglighetsprövas enligt KL vilket ger kommunmedlemmar möjlighet till rättslig prövning av kommunala bolags verksamhet, se *avsnitt nedan*.

2.3. Laglighetsprövning

Enligt 13 kap. 1 § KL gäller att varje medlem av en kommun har rätt att få lagligheten av kommunens beslut prövad genom att överklaga hos förvaltningsrätten. Ett laglighetsprövat beslut ska upphävas av domstol om det exempelvis strider mot lag.

Beslut i kommunala bolag kan inte laglighetsprövas enligt KL men då kommunstyrelsen årligen ska fatta beslut om uppsiktspflicht avseende de kommunala bolagen enligt 6 kap 9 § KL, ges kommunmedlemmar möjlighet att laglighetspröva detta beslut. Således skapas i och med reglerna om uppsiktspflicht en indirekt besvärsmöjlighet gällande bolagens verksamhet. Kommunmedlemmar ges därför en möjlighet att laglighetspröva kommunstyrelsens beslut om de exempelvis, till skillnad från kommunstyrelsen, inte anser att ett bolag bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet. En sådan laglighetsprövning kan således leda till att åtgärder behöver vidtas mot ett bolags verksamhet.

2.4. Uppsiktsplikt enligt kommunstyrelsens reglemente

I kommunstyrelsens reglemente framgår inledningsvis att utöver vad som förskrivs om kommunstyrelsen i KL eller annan lagstiftning, gäller bestämmelserna i reglementet. Vidare framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet och att styrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Vad gäller uppsiktspflicht framgår av reglementet bland annat att det i kommunstyrelsens ledningsfunktion ingår att:

- Övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomi efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.
- Tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.
- Ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de kommunala företagen (helt eller delvis ägda) främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen, Löpande vidta åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap 17-18 §§ KL (nuvarande 3 kap 3-5 §§ KL) är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i.

² Det vill säga om verksamheten ligger inom det område som kommunen får vara verksam inom enligt KL eller annan speciallagstiftning.

- Löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap 17 och 18 §§ KL (nuvarande 3 kap 3-5 §§ KL) är uppfyllda beträffande de aktiebolag kommunen innehar aktier i.
- Årligen, senast den 15 april i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i enligt 3 kap 17-18 §§ KL (nuvarande 3 kap 3-5 §§ KL) under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister föreligger, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Vidare följer av kommunstyrelsens reglemente att kommunstyrelsens ordförande på styrelsens uppdrag ska ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning, med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor. Ordförande har också närvarorätt vid sammanträde med kommunens nämnder. Detta har således bäring på kommunstyrelsens löpande uppsikt av nämnderna.

2.5. Ägardirektiv

Kommunen utövar sin ägarstyrning över sina bolag i huvudsak genom av fullmäktige beslutade ägardirektiv. I ägardirektivet framgår att förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom:

- a) Bolagsordning
- b) Ägardirektiv
- c) Av kommunfullmäktige antagen mål- och resursplan för Lilla Edet
- d) Av fullmäktige och kommunstyrelsen utfärdade direktiv enligt ovan
- e) Förekommande avtal mellan kommunen och bolaget.

Av ägardirektivet stadgas att bolaget i sin verksamhet står under kommunstyrelsens uppsikt och har att följa av kommunfullmäktige samt av kommunstyrelsen, med stöd av delegation, utfärdade direktiv riktade till bolaget.

Vad gäller samråd och rapportering stadgas att bolaget ska hålla kommunstyrelsen väl informerad om sin verksamhet och utveckling samt att kommun- och bolagsledningen ska genomföra regelbundna samråd i strategiska frågor. Bolaget är vidare förpliktigt att till kommunstyrelsen översända

- Protokoll från bolagsstämma
- Protokoll från styrelsens sammanträden
- Ekonomiska rapporter per tertial
- Årsredovisning och revisionsberättelse
- Budget och verksamhetsplan

Kommunen ska därutöver ges den information och tillställas de handlingar som kommunstyrelsen begär.

Det framgår också att bolagets styrelse i förvaltningsberättelsen ska, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av ägarens syfte med verksamheten. Av denna information ska särskilt framgå hur bolaget verkat för kommunens mål- och resursplan samt i förhållande till fastställda mål för respektive delverksamhet.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Är uppsiktsplikten föremål för en tydlig och ändamålsenlig systematik?

3.1.1. Iakttagelser

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att styrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över det kommunala bolaget samt att kommunstyrelsen löpande ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL är uppfyllda beträffande de kommunala bolagen.

Kommunstyrelsen ska vidare enligt reglementet årligen i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i bolagen under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen anser att det finns brister ska kommunstyrelsen samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Reglementet återspeglar således reglerna om den förstärkta uppsiktsplikten i KL.

Enligt ägardirektivet framgår att bolaget ska hålla kommunstyrelsen väl informerad om sin verksamhet och utveckling samt att kommun och bolagsledning ska genomföra regelbundna samråd. Bolaget är också skyldigt att översända flertalet handlingar för att möjliggöra kommunstyrelsens löpande uppsikt.

I förvaltningsberättelse ska bolagets styrelse också redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av ägarens syfte med verksamheten.

Vad gäller uppsikt över nämnderna framgår av kommunstyrelsens reglemente att ordförande på kommunstyrelsens uppdrag ska ha uppsikt över kommunens nämndförvaltning. Ordförande har också närvarorätt vid sammanträde med kommunens nämnder. Utifrån intervjuer framgår också att månatlig redovisning om nämndernas ekonomi sker till kommunstyrelsen samt att kommunchef har informella månatliga avstämningar med förvaltningschefer kring ekonomi och verksamhet. Enligt uppgift är syftet med detta att ge kommunstyrelsen förutsättningar för att löpande kunna upptäcka om avvikelser uppstår i nämndernas verksamhet.

3.1.2. Bedömning

3.1.2.1. Bolag

Vi anser att det finns ett tydligt och formaliserat system för kommunstyrelsens årliga beslut om uppsiktsplikt då kommunstyrelsens uppgifter enligt KL även följer av reglementet. Vi anser också att det finns en tydlig systematik avseende den löpande uppsikten av bolag och på vilket sätt detta ska göras då bolaget genom ägardirektiv är förpliktigt att regelbundet översända handlingar till kommunstyrelsen. Vi bedömer därför att det finns förutsättningar för kommunstyrelsen att arbeta fram ändamålsenligt beslutsunderlag inför kommunstyrelsens årliga beslut om uppsiktsplikt.

Ett ändamålsenligt beslutsunderlag är en förutsättning för att uppfylla uppsiktsplikten då medborgare ska kunna få tillräcklig information om bolagets verksamhet under föregående verksamhetsår för att kunna ta ställning till om de vill laglighetspröva kommunstyrelsens beslut eller inte. Vidare ställer vi oss positiva till att bolagets styrelse i förvaltningsberättelse ska redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av ägarens syfte med verksamheten då detta kan användas som underlag för kommunstyrelsens prövning inför årliga beslut om uppsiktsplikt. Utifrån ovanstående bedömer vi att kommunstyrelsen skapat förutsättningar för en tydlig och ändamålsenlig systematik avseende uppsiktsplikten.

3.1.2.2. Nämnder

Vi anser att kommunstyrelsen har etablerat ett tydligt och ändamålsenligt system för den löpande uppsikten av nämndernas verksamhet. Genom formell månatlig avrapportering och information till kommunstyrelsen samt genom informell avstämning mellan förvaltningschefer bedömer vi att det finns förutsättningar för att ha löpande uppsikt över nämndernas verksamheter. Vi bedömer därför att kontrollmålet är uppfyllt.

3.2. *Bedrivs uppsiktsplikten enligt fastställd systematik?*

3.2.1. *Iakttagelser*

Kommunstyrelsen fattade beslut om uppsiktsplikt vid sitt sammanträde 2018-05-02 för verksamhetsåret 2017. Utifrån en kontroll av beslut om uppsiktsplikt två år bakåt i tiden framgår att kommunstyrelsen fattade beslut 2017-05-03 för verksamhetsåret år 2016 och 2016-03-30 för verksamhetsåret 2015. Nämnade tre beslut om uppsiktsplikt följer samma systematik. Besluten består av en sammanfattning av ärendet där grunden för uppsiktsplikten i KL beskrivs, ändamålet med bolaget återges, vilka kommunalrättsliga principer som bolaget omfattas av samt på vilket sätt kommunstyrelsen följt upp bolagets verksamhet. Det framgår av besluten för verksamhetsåren 2015 och 2016 att kommunstyrelsen följt upp bolagets verksamhet genom:

- Tertialbokslut
- Dialogmöten mellan kommunstyrelsens arbetsutskott och Leifabs presidium samt VD
- Regelbundna uppföljnings/avstämningsmöten med kommunchef och VD för Leifab samt med berörda chefer i samband med gemensamma utvecklingsprojekt i kommunen

Av beslutet för verksamhetsåret 2017 framgår att kommunstyrelsen följt upp bolagets verksamhet genom:

- Tertialbokslut
- Uppföljnings/avstämningsmöten med kommunchef, förvaltningschefer och VD för AB Edethus i samband med gemensamma utvecklingsprojekt i kommunen. Härtill kommer underlag såsom bolagets bolagsordning, ägardirektiv, årsredovisning och styrelseprotokoll.

Det framgår vidare att bolagets VD under januari 2017 redogjorde för bolagets verksamhet vid kommunstyrelsens sammanträde samt att fr.o.m. 2018 genomförs möten mellan kommunstyrelsens presidium och bolagets presidium, kommunchef och VD.

I beslutet finns emellertid ingen motivering av kommunstyrelsens beslut, det vill säga på vilka grunder kommunstyrelsen fattat respektive beslut. Vidare återges ingen information om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående verksamhetsår. Framhållas ska också att utifrån kommunstyrelsens reglemente framgår att årliga beslut om uppsiktsplikt ska fattas senast 15 april årligen. Besluten om uppsiktsplikt för verksamhetsåren 2017 och 2016 är dock fattade först i maj månad. Utifrån reglementet är dessa beslut därför fattade för sent.

Vad gäller uppsikt över nämnder framgår av kommunstyrelsens beslut 2018-05-02 § 71 att kommunstyrelsen beslutade om att införa en stående punkt på kommunstyrelsens dagordning under 2018 där tjänstemän redovisar utbildningsnämndens arbete med verksamhets- och ekonomistyrning som ett komplement till månads- och tertialrapporterna. Anledningen till ovan beslut var att nämnden senaste årens bokslut redovisat negativa

budgetavvikelser. Av kommunstyrelsen beslut framgår att denna åtgärd är ett resultat av kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Vidare framgår av kommunstyrelsens beslut 2018-10-03 § 131 att kommunstyrelsen genom beslut gav kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att stödja omsorgsnämnden i ekonomistyrningsarbetet i syfte att effektivisera verksamheten samt gav i uppdrag åt socialchefen och ekonomichefen att på varje kommunstyrelsesammanträde redovisa omsorgsnämndens arbete med ekonomistyrning, som ett komplement till månads- och terti- alrapporteringen.

3.2.2. *Bedömning*

3.2.2.1. *Bolag*

Utifrån ovanstående kan vi konstatera att årliga beslut om uppsiktsplikt fattas samt att kommunstyrelsen samlar in material från bolagen och tillser att det finns en löpande uppsikt över bolaget. Såsom nämnts ovan framgår emellertid inte någon motivering till kommunstyrelsens beslut och vidare ges ingen information om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående år. Vi är därför av uppfattningen att det inte framgår av beslutet huruvida kommunstyrelsen gjort någon egen prövning av bolagets verksamhet eller vad en sådan prövning baserats på.

Då kommunstyrelsens årliga beslut om uppsiktsplikt kan laglighetsprövas kan krav ställas att kommunmedlem får tillräcklig information genom beslutet för att kunna avgöra om hen vill laglighetspröva. Om beslutet inte motiveras av kommunstyrelsen och det dessutom inte följer av beslutet eller beslutsunderlag hur prövningen har gått till så riskerar beslutet också att uppfattas som det inte är underbyggt.

Kommunstyrelsens granskning inför årliga beslut om uppsiktsplikt ska vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit kompetensnlig. Om kommunstyrelsens prövning, och överväganden, av bolagets verksamhet inte följer av beslutet så framgår inte heller varför kommunstyrelsen kommit fram till sitt beslut. Vi anser att detta utgör en brist.

Vidare ska framhållas att kommunstyrelsen har en tidsram att förhålla sig till avseende årliga beslut om uppsiktsplikt, nämligen senast 15 april. Det framgår av de tre fattade besluten ovan att detta inte efterlevs. Även detta anser vi utgöra en brist.

Utifrån ovanstående bedömer vi att kontrollmålet inte är uppfyllt.

3.2.2.2. *Nämnder*

Vi kan konstatera utifrån intervjuer att månatlig avrapportering sker i kommunstyrelsen samt att informell avstämning mellan kommunchef, som representant för kommunstyrelsen, och förvaltningschefer sker regelbundet.

Utifrån ovan redovisade beslut avseende utbildnings- och omsorgsnämnden framgår också att kommunstyrelsen bedriver ett aktivt arbete vad gäller uppsikt över nämndernas verksamhet. Detta ställer vi oss positiva till. Det framgår också att kommunstyrelsen får löpande information om nämndernas verksamheter.

Genom detta är vår bedömning att den löpande uppsiktsplikten gentemot nämnderna bedrivs enligt fastställt systematik och vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

3.2.3. *Rekommendation*

Vi rekommenderar kommunstyrelsen vid årliga beslut om uppsiktsplikt redovisa den prövning av bolagets verksamhet under föregående verksamhetsår som ligger till grund för det slutliga beslutet. Detta kan bestå av en kort återgivning av bolagets verksamhet under föregående verksamhetsår kombinerat med en bedömning utifrån om och varför kommunstyrelsen anser att verksamheten varit kompetensnlig eller inte. Väsentligt är att

det av besluten framgår att en prövning är gjord och hur kommunstyrelsen har kommit fram till sitt beslut.

Vi rekommenderar vidare att kommunstyrelsen tillser att reglementet efterföljs genom att de årliga besluten fattas inom den tidsram som fullmäktige fastställt.

3.3. Vidtar kommunstyrelsen åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt vid behov?

3.3.1. Iakttagelser

Utifrån intervjuer och dokumentstudier framgår att kommunstyrelsen inte vidtagit åtgärder mot bolaget utifrån genomförd uppsiktsplikt. Detta då det inte funnits behov att vidta åtgärder. Det framgår emellertid att kommunstyrelsen har god insyn och regelbundet får översänt material från bolaget vilket således ökar möjligheten att löpande uppmärksamma om avvikelser uppstår. Detta bekräftas även vid intervjuer.

I kommunstyrelsens reglemente samt i kommunstyrelsens årliga beslut om uppsiktsplikt framgår vidare att det finns system för att vidta åtgärder om behov uppstår.

3.3.2. Bedömning

Det kan konstateras att kommunstyrelsen inte vidtagit åtgärder mot bolaget utifrån uppsiktsplikten då behov inte funnits. Då det emellertid finns ett tydligt och ändamålsenligt system för den löpande uppsikten så bedömer vi att det finns goda förutsättningar för att uppmärksamma eventuella avvikelser. Det framgår vidare att det finns system inom kommunstyrelsen för att vidta åtgärder om behov uppstår.

Utifrån ovanstående bedömer vi därför att kontrollmålet är uppfyllt.

4. *Revisionell bedömning*

Revisionsfrågan för denna granskning har varit om kommunstyrelsens uppsikt över bolagens och nämndernas verksamhet är lag- och ändamålsenlig. Efter genomgång av samtliga kontrollmål gör vi den sammanfattande bedömningen att det finns ett tydligt och ändamålsenligt system för kommunstyrelsens löpande uppsikt vad gäller bolag och nämnder. Vi bedömer dock att kommunstyrelsen behöver redovisa sin prövning av bolagets verksamhet mer utförligt samt att besluten ska fattas inom den tidsram som fullmäktige fastställt i kommunstyrelsens reglemente. Nyssnämnda bedömning gör vi med utgångspunkt från följande ställningstaganden:

Kontrollmål	Kommentar
Uppsiktsplikten är föremål för en tydlig och ändamålsenlig systematik	<p><u>Bolag</u> Uppfyllt - Vi anser att det finns ett tydligt och formaliserat system för kommunstyrelsens årliga beslut om uppsiktsplikt. Vi anser också att det finns en tydlig systematik avseende den löpande uppsikten av bolag och på vilket sätt detta ska göras då bolaget genom ägardirektiv är förpliktigt att regelbundet översända handlingar till kommunstyrelsen.</p> <p><u>Nämnder</u> Uppfyllt - Vi anser att kommunstyrelsen har etablerat ett tydligt och ändamålsenligt system för den löpande uppsikten av nämndernas verksamhet genom månatlig avrapportering till kommunstyrelsen samt kommunchef.</p>
Uppsiktsplikten bedrivs enligt fastställd systematik	<p><u>Bolag</u> Inte uppfyllt – Vi kan konstatera att årliga beslut om uppsiktsplikt fattas samt att kommunstyrelsen samlar in material från bolagen och tillser att det finns en löpande uppsikt över bolaget. Av besluten framgår emellertid inte någon motivering till kommunstyrelsens beslut och vidare ges ingen information om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående år. Vi är därför av uppfattningen att det inte framgår av besluten huruvida kommunstyrelsen gjort någon egen prövning av bolagets verksamhet.</p> <p>Vidare ska framhållas att kommunstyrelsen har en tidsram i reglementet att förhålla sig till avseende årliga beslut om uppsiktsplikt, nämligen senast 15 april. Denna tidsram efterföljs inte.</p>

Nämnder

Uppfyllt - Vi kan konstatera utifrån intervjuer att månatlig avrapportering sker i kommunstyrelsen samt att informell avstämning mellan kommunchef, som representant för kommunstyrelsen, och förvaltningschefer sker regelbundet.

Utifrån redovisade kommunstyrelsebeslut avseende utbildnings- och omsorgsnämnden framgår också att kommunstyrelsen bedriver ett aktivt arbete vad gäller uppsikt över nämndernas verksamhet.

Genom detta är vår bedömning att den löpande uppsiktsplikten gentemot nämnderna bedrivs enligt fastställt systematik och vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

Kommunstyrelsen vidtar åtgärder utifrån sin uppsiktsplikt över bolaget

Uppfyllt - Det kan konstateras att kommunstyrelsen inte vidtagit åtgärder mot bolaget utifrån uppsiktsplikten då behov inte funnits. Då det emellertid finns ett tydligt och ändamålsenligt system för den löpande uppsikten så bedömer vi att det finns goda förutsättningar för att uppmärksamma eventuella avvikelser. Det framgår vidare att det finns system inom kommunstyrelsen för att vidta åtgärder om behov uppstår.

Uppdragsledare
Fredrik Carlsson

Projektledare
Charlie Lindström